

Sköld, Undén, Ehrensverd

För några dagar sedan skrev statsrådet Sköld att "var och en som haft någon beröring med strategiskt tänkande" har klart för sig att maktkampen mellan väster och öster främst gäller Medelhavsområdet och att ett stormaktskrig därför kan väntas bli förlagt till denna del av Europa. Sveriges läge vore därför "i dag mindre riskfyllt än under förra kriget". Det var samme hr Sköld som ett år före ockupationen av Danmark och Norge förklarade blixtkrig och landsättningar av trupper över havet osannolika och som år 1943 anbefallt ett nordiskt förbund med motiveringen att om ett sådant bildades "ett angrepp mot Jyllands sydgräns måste fullföljas till Petsamo".

Alla strateger är inte av hr Skölds mening. Snarare torde man kunna säga att ingen är det. Senast har general Ehrensverd, nyss utnämnd till chef för armén, gjort uttalanden som visar hans oro för Sveriges indragande i ett eventuellt stormaktskrig. Hr Ehrensverd uttrycker sig icke med samma bestämdhet som hr Sköld, men hela hans anförande utgår från uppfattningen att våra utsikter att få stanna utanför i ett tredje världskrig är ytterligt små. "Numera torde det icke finnas någon som på allvar vågar hävda att om kriget kommer det skulle kunna lyckas att hålla operationerna utanför vårt land." Denna sats kan betydligt två saker: dels det självklara att en attack mot Sverige betyder operationer inom svenskt område (hur skulle eljest en attack gå till?), dels att ett allmänt krig utlöser stridshandlingar även på svensk mark; det får förutsättas att general Ehrensverd avser både det ena och det andra. Den regering som gjort hr Ehrensverd till arméchef kan inte gärna anse att han — till skillnad från hr Sköld — saknar "beröring med strategiskt tänkande". För övrigt behövs sannerligen inte någon speciell militär sakkunskap för att inse att vår risk att på ett eller annat sätt komma med i ett stormaktskrig är överväldigande. Men det är värdefullt att få klarlagt att en av våra främsta militärer underkänner den argumentering som hittills varit isoleringsideologins främsta stöd.

Utrikesministern har också uttalat sig. Som vanligt kommer han något sent; han uttrycker de vaga allmänföreställningar som händelserna håller på att vederlägga och som mindre diplomatiska debattörer redan avfört som oklara eller meningslösa. Först tänkte han sig under lång tid att Sverige skulle bilda en brygga mellan maktgrupperna — ett slags geografiskt inspirerad ordlek, som var populär några månader efter krigets slut. Sedan betonade han vår absoluta brist på engagemang; vi stode lika främmande gentemot USA och Ryssland ("borgerlig storkapitalism" och "kommunism", för att ordagrant citera ett av de Undénska försöken att tävla med Talleyrand). Slutligen tog han i riksdagen den 4 februari avstånd från denna den ideologiska neutralitetens linje, men gick utan motivering emot varje form av samverkan.

På den ståndpunkten står han fortfarande. Det förvånande är att han anser det rimligt att hävda den utan att diskutera den. Han säger blott att vägran att ansluta till en blockbildning är dikterad "av självbevarelsedrift", att man med en annan kurs måste befara "att vårt land bleve ett storpolitiskt oroscenarium", att vår hållning är "inte föranledd av fruktan, den är enkelt

sunt förnuft". Så enkelt är det. Inför yttranden som detta får ordet banalitet en ny friskhet; trontalen framstår nästan som originella och självständiga inlägg. Är det verkligen i sådana sentenser hr Undén tänker; måste inte även hans ivrigaste anhängare bli oroad över att Sveriges utrikesminister antingen ledes av dylika "överväganden" eller anser att satser av sådan tomhet skall vara tillräckliga för folkets utrikespolitiska upplysning? Som vanligt gav hr Undén också uttryck åt sin irritation mot pressen — det är en yrkessjukdom hos utrikesministrar, som han föll offer för strax efter tillträdet av sin post. Utrikesledningens ideal är alltid: att med ett uttryck av djup insikt göra uttalanden som förenar oklarhet och platthet och att därefter applåderas av en enhällig riksdag och en enhällig press. Man märker att hr Undén inför den nu förda realdebatten ängsligt och sedesamt sveper kring sig kejsarens nya kläder.

I intet av de berörda inläggen görs ett försök att ställa problemet. Låt oss försöka att än en gång göra det. En samverkan, vars minimum är en garanti från västmakterna om hjälp vid angrepp, bör avskräcka Ryssland från ett angrepp mot Sverige respektive Norden. Detta därför att utsikterna att försvara vårt territorium ökas, dels och framför allt därför att västmakternas seger på lång sikt är viss och att detta inses av Ryssland. Denna samverkan innebär alltså en väg till fred, icke en uppmarsch till krig. Vidare: existensen av en sådan samverkan ökar icke risken att indras i ett krig, dels därför att denna risk ändå är överväldigande. därest ett nytt världskrig utbryter, dels därför att en allmän samverkan minskar riskerna för ett allmänt krig. För världen, lika väl som för Sverige, är en sådan samverkan vägen till fred, ty den klargör de fredsälskande staternas sammanhållning och överlägsenhet.

Det skäl mot en samverkan som framföres som avgörande är att det svenska folket ställer sig avvisande till denna tanke. Den motiveringen bygger, såsom lätt inses, på en glidning i tankegången. Svenska folket önskar en krigsförhindrande politik, den saken är klar. Nu säger isoleringspolitikens anhängare: En samverkan medför krigsrisik, alltså är svenska folket mot den. Därmed utgår man från vad som skulle bevisas. Vad det gäller att diskutera är just om samverkan är ägnad att trygga freden eller tvärtom — utifrån en sådan debatt, men icke eljest, har den allmänna opinionen möjlighet att ta ställning. Att man åberopar sig på denna okända och ännu icke genom en omfattande realdebatt upplysta opinion — i stället för att diskutera saken — är det bästa beviset på att argumenten tryter.